

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

Jogerősen pert nyert a GVH az autópálya-építő kartellügyben

A Fővárosi Ítéltábla 2007. augusztus 29-én kihirdetett ítéletében helybenhagyta a Fővárosi Bíróság által 2006-ban hozott ítéletet, egyben a felperesek keresetét elutasította. A GVH korábban megállapította, hogy a Nemzeti Autópálya Rt. (NA Rt.) által 2002. júliusában, illetve augusztusában kiírt közbeszerzési pályázatokon résztvevő vállalkozások – a Betonút Rt., a DEBMÚT Rt., az EGÚT Rt., a Hídépítő Rt. és a Strabag Rt. – versenytörvénybe ütköző megállapodást kötöttek. Ennek keretében egymás között előzetesen megállapodtak abban, hogy melyik cég melyik autópálya szakasz kivitelezését szerzi meg. Esetenként abban is megegyeztek, hogy a nyertesek alvállalkozóként vonják be a többieket. A kartell-megállapodásban valamennyi, a kiíró feltételei alapján szóba jöhető, jelentős vállalat részt vett. Az öt vállalkozásra a GVH által kiszabott bírság teljes összege 7,043 milliárd forint volt, melyet a jogsértő vállalkozások befizettek.

A GVH 2003. februárjában hivatalból indított versenyfelügyeleti eljárást annak megállapítására, hogy az NA Rt. által 2002. augusztusában (az M7 balatonszárszói, az M7-M70 Becsehely-Letenye, és az M3 görbeházai szakaszra) kiírt nyílt, előminősítéses közbeszerzés során az említett vállalatok összejátszottak-e. Az eljárást később kiterjesztette a 2002. júliusban kiírt, majd eredménytelennek nyilvánított ugyanezen szakaszokra vonatkozó meghívásos pályázatra is.

A GVH a rendelkezésére álló iratok, nyilatkozatok és egyéb bizonyítékok alapján megállapította, hogy a cégek előzetesen felosztották egymás között, hogy melyik pályázó melyik autópálya szakasz kivitelezését szerzi meg, illetve, hogy a fővállalkozó melyik vállalkozást fogja alvállalkozóként bevonni az összesen 59,91 kilométeres, bruttó 160 milliárd forintos építkezés során. Az áregyeztetésben és a piacfelosztásban megnyilvánuló akarategyezés az eredménytelenné nyilvánítás után fennmaradt a megismételt pályázat során is.

Az ilyen típusú kartell az európai uniós gyakorlat szerint is a legsúlyosabban szankcionálható versenykorlátozások közé tartozik, mivel közvetlenül és alapvetően torzítja a források hatékony elosztását és árfelhajtó hatású.

Az összejátszás piactorzító hatása számottevő volt, mert abban valamennyi, a kiíró feltételei alapján szóba jöhető, jelentős vállalkozás részt vett. A nem versenykörülmények között kialakult árak több évre kiterjedően befolyásolhatták a magyarországi autópálya építéseket. A GVH – követve korábbi határozatait – tekintettel volt arra is, hogy a jogsértés közpénzek felhasználását érintette, így annak hatása fokozottan sértette a társadalmi érdekeket.

A GVH határozata ellen a megbírságolt vállalkozások – a Betonút Rt., a DEBMÚT Rt., az EGÚT Rt., a Hídépítő Rt. és a Strabag Rt. – a Fővárosi Bírósághoz fordultak.

A 2006. január 23-án tartott tárgyaláson hozott ítéletében a Fővárosi Bíróság elutasította az öt útépítő vállalkozás keresetét.

Az érintett cégek a bírság befizetésének felfüggesztésére is nyújtottak be kérelmet a bírósághoz, melyet a Fővárosi Bíróság 2005. december 8-án elutasított. A kivetett bírságot (Betonút Rt. - 2 212 000 000 Ft, DEBMÚT Rt. - 496 000 000 Ft, EGÚT Rt. - 496 000 000 Ft, Hídépítő Rt. - 1 371 000 000 Ft, Strabag Rt. - 2 468 000 000 Ft) a cégek 2005. decemberében, illetve 2006. januárjában befizették.

A Fővárosi Bíróság ítélete ellen valamennyi érintett vállalkozás fellebbezést nyújtott be.

A Fővárosi Ítéltábla 2007. április 25-én tartotta az első tárgyalást, melyen a vállalkozások indítványozták, hogy a bíróság forduljon az Európai Bírósághoz – az Európai Közösséget létrehozó Szerződésben szabályozott - előzetes döntéshozatal céljából. A Fővárosi Ítéltábla elutasította a kérelmet, majd a vállalkozások fellebbezése alapján eljáró Legfelsőbb Bíróság is szükségtelennek találta az Európai Bírósághoz fordulást abban a kérdésben, hogy összeegyeztethető-e egyes vonatkozó európai uniós szabályokkal a Tpvt. 65/A §-ának olyan értelmezése, hogy a más céllal indított versenyfelügyeleti eljárásban előzetes értesítés nélkül tartott helyszíni szemle alkalmával beszerzett bizonyíték alapján megállapítható egy vállalkozás versenyjogi felelőssége. Az elutasítás indoka az volt, hogy a Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint az Európai Bíróságnak nincs hatásköre e kérdésben, egyrészt az ügy tényállásának csatlakozás előttisége, másrészt az eljárási kérdés jellegére tekintettel.

A Fővárosi Ítéltábla 2007. augusztus 29-én tartott második tárgyalásán kihirdetett ítélete helybenhagyta a Fővárosi Bíróság ítéletét és elutasította a felperesek keresetét.

A Fővárosi Ítéltábla kiemelte egyebek mellett, hogy a Tpvt. vagy más releváns jogszabály kizáró rendelkezése híján jogszerűen használta fel a GVH a másik eljárásban beszerzett bizonyítékot. Hangsúlyozta továbbá, hogy a GVH határozatában megjelölt iratok egyértelműen alátámasztják a jogsértést, és alaptalan a vállalkozások azon hivatkozása, hogy ezen iratoknak és a vállalkozások magatartásának más, a jogsértésen túlmenő ésszerű magyarázata van.

A Fővárosi Ítéltábla jogerős ítéletének több szempontból is rendkívüli jelentősége van. Egyrészt életbe lép a közbeszerzésekről szóló törvényben található rendelkezés, mely szerint az ajánlatkérő az ajánlati felhívásban előírhatja, hogy az eljárásban nem lehetnek ajánlattevők vagy a közbeszerzés értékének tíz százalékát meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozók az ítélet tárgyát képező jogsértésben érintett vállalkozások. Másrészt pedig nagyobb esélye van a pályázatot kiíró állami tulajdonú vállalatnak - az általa esetlegesen indított kártérítési perben - a kartell magatartásból eredő kár megtérítésére.

Ahogy arról a GVH már több ízben tájékoztatta a nyilvánosságot, a károsultak kártérítési per formájában fordulhatnak polgári bírósághoz a kartell magatartás által okozott károk megtérítése érdekében. A kártérítési pereket a GVH rendkívül fontosnak tarja, hiszen a nemzetközi tapasztalatok alapján e perek komoly elrettentő erővel bírnak a jogsértő vállalkozásokkal szemben.

Tények és számok

I. 2002. júliusi meghívásos pályázat

1. Meghívás időpontja: 2002. július
2. Meghívott vállalkozások:
 - a) Strabag Rt.,
 - b) Hídépítő Rt.,
 - c) Betonút Rt., és
 - d) EGÚT Rt.
3. Ajánlatok bontása: 2002. július 22.
4. Ajánlatok:

1. táblázat M3 (Polgár-Görbeháza)

Pályázó	Konzorciumok	Ajánlat/eFt /nettó	Nyert
<i>M3 Görbeháza 2002 Konzorcium</i>	<i>EGÚT- D-Profil Kft.</i>	15.854.361	x
Bihar Konzorcium	Strabag-Hoffman Rt.	16.952.395	
Tiszántúli Autópálya Építő Konzorcium	Betonút- Kutas BB Kft.	18.111.234	

2. táblázat M7 (Balatonszárszó)

Pályázó	Konzorciumok	Ajánlat/eFt /nettó	Nyert
<i>M7 Balaton Konzorcium</i>	<i>Hídépítő-Strabag-Penta Kft.</i>	54.650.000	x
M7 Balaton 2002 Konzorcium	EGÚT- D-Profil Kft.	59.996.298	
Balaton Autópálya Építő Konzorcium	Betonút- MÁV Hídépítő	62.970.623	

3. táblázat M7 (Becsehely)

Pályázó	Konzorciumok	Ajánlat/eFt /nettó	Nyert
<i>Adria Autópálya Építő Konzorcium</i>	<i>Betonút- Kutas BB. Kft</i>	14.548.765	x
M7 Zala Konzorcium	Strabag-Kaiser Rt.	15.142.041	
M7 Határ Konzorcium	Hídépítő-Penta-Viadom	15.000.000	

4. táblázat M70

Pályázó	Konzorciumok	Ajánlat/eFt/ nettó	Nyert
<i>M70 Mura Konzorcium</i>	<i>Strabag-Hídépítő- Hoffman</i>	24.355.112	x
Zalai Autópálya Építő Konzorcium	Betonút-Mélyépítő Bp.	25.114.937	
M70 Letenye 2002 Konzorcium	EGÜT-D-Profil	26.310.232	

5. Eredménytelenné nyilvánítás időpontja: 2002. július 23.

II. 2002. augusztusi nyílt, előminősítéses pályázat

6. Kiírás időpontja: 2002. augusztus 26.

7. Részvételi jelentkezők:

- a.) Strabag (valamennyi szakasz),
- b.) Hídépítő- Betonút konzorcium (valamennyi szakasz),
- c.) Egút- Debmút (valamennyi szakasz),
- d.) Betonút¹ (önállóan M3, M7-M70 szakasz),
- e.) Hódút² (M3 szakasz)

8. A beadott ajánlatok:

1. táblázat M7-M70

Pályázó	Vállalkozások	Ajánlat (eFt - nettó)	Nyer t
Országhatár Konzorcium	Hídépítő – Betonút	47.240.459	
M7–M70 Közös Vállalkozás	EGÚT– DEBMÚT	47.532.512	
<i>Strabag</i>		44.879.608	x

2. táblázat M7 Balatonszárszó

Pályázó	Vállalkozások	Ajánlat/eFt/nett ó	Nyer t
<i>Szárszó Konzorcium</i>	<i>Hídépítő – Betonút</i>	65.158.566	x
M7 Balaton Közös Vállalkozás	EGÚT– DEBMÚT	70.700.538	
<i>Strabag</i>		69.114.015	

3. táblázat M3 Görbeháza

Pályázó	Vállalkozások	Ajánlat/eFt/nett ó	Nyer t
<i>M3 Görbeháza 2002 Közös Vállalkozás</i>	<i>EGÚT-DEBMÚT</i>	18.055.214	x
M3 Konzorcium	Hídépítő-Betonút	18.666.000	
<i>Strabag</i>		18.976.627	

¹ Referencia hiányában nem került előminősítésre.

² Referencia hiányában nem került előminősítésre.

Az ügy hivatali nyilvántartási száma: **Vj-27/2003.**

Budapest, 2007. augusztus 30.

További információ:

Mihálovits András

Gazdasági Versenyhivatal

cím: 1054 Budapest, V. ker. Alkotmány u.5.

levél: 1245 Budapest, 5. Pf. 1036

tel: +36-30 618-6618

email: Mihalovits.Andras@gvh.hu

<http://www.gvh.hu>